Magiczny Kraków

„Przestrzeń dla sztuki” – prof. Jacek Waltoś

2022-04-29

Nowohuckie Centrum Kultury zaprasza na kolejną edycję cyklu „Przestrzeń dla sztuki”, która poświęcona jest Jackowi Waltosiowi, jednemu z czołowych twórców polskiej sztuki współczesnej, profesorowi krakowskiej i poznańskiej Akademii Sztuk Pięknych, współtwórcy Grupy Wprost 1966-1986.

Cykl wystawienniczy „Przestrzeń dla sztuki” stał się ważnym wydarzeniem kulturalnym, prezentującym dorobek artystyczny wybitnych twórców i pedagogów z kręgu Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Głównym celem projektu jest dotarcie do możliwie szerokiego kręgu odbiorców - z różnych środowisk i o różnym poziomie przygotowania do odbioru sztuki współczesnej. Stąd wybór miejsc ekspozycyjnych – galerii krakowskiej ASP, przestrzeni wystawienniczej Uniwersytetu Ekonomicznego i Nowohuckiego Centrum Kultury.

Bohaterami dotychczasowych ośmiu edycji „Przestrzeni dla sztuki” byli: Paulin Wojtyna, Janina Kraupe, Janusz Tarabuła, Stefan Gierowski, Leszek Misiak, Franciszek Bunsch, Ryszard Otręba i Teresa Kotkowska-Rzepecka.

Istotnym elementem cyklu „Przestrzeni dla sztuki” jest przedstawienie i udokumentowanie dorobku artysty-dydaktyka, a poprzez wnikliwe omówienie jego twórczości ułatwić jej percepcję. Służyć temu ma obszerny, liczący ponad 300 stron katalog. Poza pełną ikonografią wystaw i szczegółową dokumentacją dorobku, przedstawiony jest tam kontekst osobisty, środowiskowy i kulturowy, w jakim rozwijała się twórczość artysty.

Pomysłodawcą i opiekunem wydarzenia jest prof. dr hab. Jerzy Hausner, związany przez lata z Wydziałem Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, inicjator międzynarodowego Open Eyes Art Festival. Głównym organizatorem wydarzenia jest Zbigniew Grzyb, dyrektor Nowohuckiego Centrum Kultury, współpracujący z Agencją Artystyczną GAP i Akademią Sztuk Pięknych w Krakowie. Projekt finansowany jest z budżetu Urzędu Miasta Krakowa i realizowany pod patronatem Prezydenta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego.

Kuratorką wszystkich wystaw jest od początku Joanna Gościej-Lewińska, przez lata szefowa Galerii CENTRUM NCK, a obecnie główna jej kuratorka, odpowiedzialna również za stałe, autorskie galerie Zdzisława Beksińskiego i Jerzego Dudy-Gracza.

Na wystawę składa się ponad 300 prac malarskich, rzeźb, rysunków i grafik z lat 1960–2019, spiętych tytułem „Wspólna niepamięć”. To pierwsza od lat tak obszerna prezentacja twórczości Jacka Waltosia w Krakowie. Zgodnie z tradycją „Przestrzeni dla sztuki” prace pokazujemy w trzech miejscach. Ekspozycję w Akademii Sztuk Pięknych (w galerii i muzeum), zatytułowaną „Inspiracje teatralne”, Profesor zadedykował zmarłemu przed rokiem wybitnemu poecie Adamowi Zagajewskiemu. Obejmuje nigdy wcześniej nie pokazywane rysunki scenograficzne i projekty kostiumów, przygotowane dla Teatru Poezji Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1961–1963 na potrzeby takich spektakli, jak „Niobe” K. I. Gałczyńskiego, „Łąka” B. Leśmiana oraz „Elektra” R. Straussa. Z teatralnymi inspiracjami ściśle związany jest też cykl Fedra (wg Jeana Racine’a), powstały w latach 1971–1974, jeden z

najważniejszych w dorobku artysty. Cykl składa się z dwóch części: I. Miejsce – Krąg Światła, który tworzą trzy rzeźby: Oczekująca (Fedra), Pancerz (Hipolit) i Mijamy się… (Arycja); uzupełnieniem jest Węzeł tragedii – plansza obrazująca konflikt uczuć bohaterów: namiętność i zazdrość Fedry, śmierć Hipolita, lament Arycji. II. Akcja i Czas to 30 pasteli i 12 małych rzeźb symbolizujących komplikację przeżyć – są to rozwinięte metaforycznie wątki klasycznej tragedii z XVII wieku. Dzieło udostępniło specjalnie na naszą wystawę Muzeum Narodowe w Krakowie. Uzupełnia je obraz olejny Fedra (Węzeł tragedii) oraz szkice, rysunki, pastele, grafiki, modele figur i rzeźby. I jeszcze jeden z wielkich światowych dramaturgów obecny w ASP – Antoni Czechow. Ludzie Czechowa jest cyklem rysunków, pasteli i rzeźb inspirowanych postaciami z najznakomitszych utworów rosyjskiego dramaturga, jak „Wujaszek Wania", „Trzy siostry", „Płatonow", „Wiśniowy sad" i „Czajka".

W przestrzeniach Uniwersytetu Ekonomicznego oglądamy przede wszystkim prace malarskie, które powstały w całym prezentowanym na wystawie okresie – od początku lat 60. XX wieku po ostatnie lata. Pod tytułem „Cztery kolory" kryją się najbardziej reprezentatywne dla twórczości artysty cykle: Permutacje, Cztery kolory w kwadracie, Przemiana: Androgyne, Kręgi, Obrazy Zdarzone, Morskie… W sumie 40 prac na płótnie i papierze.

I wreszcie część wystawy w Nowohuckim Centrum Kultury, zatytułowana „Zasłona – Ściana". Znalazły się tu prace, które w zamyśle ich twórcy ukazują dwoistość otaczającej nas rzeczywistości – głównym motywem jest tu „awers" i „rewers", równoprawnie podzielona przestrzeń. Ten sposób widzenia świata najlepiej oddaje cykl pięciu płaskorzeźb dwustronnych i dwóch rzeźb, wykonanych z użyciem cementu i grysu marmurowego w latach 1984–1994: Wspólna nieobecność, Ofiarowanie, Objęcia, Fragmenty, Daremny żal, Pieta w trójnasób, Płaszcz miłosiernego Samarytanina. Cykl uzupełniają rzeźby, płaskorzeźby, obrazy, szkice i rysunki, w których artysta podejmuje te same lub zbliżone motywy. Do obejrzenia jest też 41 grafik i rzeźb powstałych w latach 1966–1976, w tym pochodząca z 1969 roku Wspólna niepamięć, która dała nazwę całemu przeglądowi twórczości Jacka Waltosia.

Joanna Gościej-Lewińska

Kuratorka projektu „Przestrzeń dla sztuki"

JACEK WALTOŚ - malarz, rysownik, rzeźbiarz, grafik, autor esejów i artykułów o sztuce. Wiele z nich publikował pod pseudonimem Jacek Buszyński.

Urodził się w 1938 roku w Chorzowie. Studiował na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w pracowni prof. Emila Krchy, dyplom uzyskał w 1963 roku. Współzałożyciel - wraz z Maciejem Bieniaszem, Zbylutem Grzywaczem, Barbarą Skąpską i Leszkiem Sobockim - grupy WPROST, działającej w latach 1966-1986. Brał udział we wszystkich wystawach grupy. Jej członkowie w 1967 roku otrzymali Nagrodę Krytyki Artystycznej im. C. K. Norwida, a w 1984 roku Nagrodę Archidiecezji Warszawskiej. Indywidualnie Jacek Waltoś jest laureatem m.in.: Nagrody Alby Romer-Taylora (1994), Nagrody Kultury Niezależnej (1986) i Nagrody im. Jana Cybisa (2002). Współorganizator wystawy „Romantyzm i romantyczność w sztuce polskiej XIX i XX wieku" (1975). W latach 80. uczestniczył w prezentacjach „sztuki niezależnej". Jest współautorem książki "100

najsłynniejszych obrazów". Pracował w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu i Krakowie. W 2011 roku zakończył wieloletnią pracę dydaktyczną.

Swoje prace najczęściej ujmuje w artystyczne cykle, z których najważniejsze - „Przemiany - Androgyne”; „Kręgi”; „Fedra wg Jeana Racine’a”; „Pieta w trójnasób”; „Pomiędzy nami - kres”; „Eros - Agape”; „Płaszcz Miłosiernego Samarytanina”; „Dr Freud bada duszę ludzką”; „Ludzie Czechowa”; „Ofiarowanie I. przez A.”; „Samuel i głos/Wołanie”; „Centaur”; „Współczułość”; „Empedokles u krateru Etny” prezentowane były na wystawach indywidualnych od 1963 roku.

Ostatnie cykle i wystawy prac Jacka Waltosia:

- „Obrazy zdarzone”, Galeria Dyląg, Kraków 2009, Miejska Galeria Sztuki MM, Chorzów 2010
- „Ludzie Czechowa”, Galeria Scenografii ASP, Kraków 2010, Miejska Galeria Sztuki – Willa, Łódź 2010 i Centro di Cultura La Medusa”, 2011
- „Wielokroć to samo” (malarstwo, rzeźba, grafika 1960-2012), Miejska Galeria Sztuki, Częstochowa 2012 i Miejska Galeria Sztuki, Łódź 2013
- Obrazy, rzeźby i rysunki (w cyklu „Laureaci Nagrody im. Jana Cybisa), Muzeum Śląska Opolskiego, Opole 2014
- „Ofiarowanie I. Przez A., „Centaur”, „Empedokles u krateru Etny”, Galeria Współczesnej Sztuki Sakralnej „Dom praczki”, Kielce 2015
- WPROST 1966-1986 (udział i współpraca przy wystawie), Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej MANGGHA, Galeria Europa – Daleki Wschód, Kraków 2016
- „Empedokles u krateru Etny”, Artemis - Galeria Sztuki, Kraków 2020/2021.

Prace Jacka Waltosia znajdują się w zbiorach wszystkich Muzeów Narodowych w Polsce, a dodatkowo w Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Sztuki Współczesnej w Radomiu, Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Muzeum Śląskiego w Katowicach oraz w wielu innych kolekcjach publicznych i prywatnych (m.in. Krzysztofa Musiała).

---

9. edycja projektu „Przestrzeń dla sztuki”

prof. Jacek Waltoś „Wspólna niepamięć” - malarstwo, rysunek, grafika, rzeźba
26 kwietnia – 22 maja 2022 r.

Lokalizacje i terminy wernisaży:

- **Akademia Sztuk Pięknych** - plac Matejki 13, Galerie ASP
  Od 26 kwietnia do 22 maja
- **Uniwersytet Ekonomiczny**, ul. Rakowicka 27, Pawilon Sportowo-Dydaktyczny
  Od 27 kwietnia do 22 maja
- **Nowohuckie Centrum Kultury** - al. Jana Pawła II 232, Biała Galeria
  dziś, 29 kwietnia, godz. 18.00